

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การนำเงินภาษีไปอุดหนุนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐

กรมสรรพากรได้มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ กค ๐๗๐๒/๑๑๖๐ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า เนื่องจากมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้บัญญัติให้ผู้เสียภาษีสามารถบริจาคเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองโดยระบุชื่อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะบริจาคภาษีให้ได้หนึ่งพรรคการเมืองปีละหนึ่งร้อยบาท ได้ถูกยกเลิกโดยมาตรา ๓ (๑) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ และมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้ผู้เสียภาษีมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีให้รัฐนำเงินที่ได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ระบุไว้พรรคใดพรรคนึงปีละห้าร้อยบาท และมาตรา ๑๔๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้อธิบดีกรมสรรพากรออกหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมีผลใช้บังคับ นั้น

กรมสรรพากรขอหารือว่า

๑. กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ การบริจาคเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองปีละหนึ่งร้อยบาท ตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังสามารถกระทำได้หรือไม่ หากไม่สามารถกระทำได้ แต่มีผู้บริจาคเงินภาษีในปีภาษี ๒๕๖๐ กรมสรรพากรจะต้องรวบรวมรายชื่อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคเงินภาษีพร้อมจำนวนเงินภาษีที่ได้รับทั้งหมดส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองและโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองอีกหรือไม่

๒. กรมสรรพากรจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อใช้สำหรับการแสดงเจตนาบริจาคเงินภาษีตามมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเริ่มใช้บังคับสำหรับการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี ๒๕๖๑ เป็นต้นไป ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมสรรพากร โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากร) และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เห็นว่าโดยที่มาตรา ๒๕ วรรคสอง^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มุ่งหมายให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ ไม่ว่าจะเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติหรือเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้จะยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับก็ตาม เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๖๐ ซึ่งมาตรา ๖๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ บัญญัติให้สิทธิแก่บุคคลผู้เสียภาษีเงินได้แสดงเจตนาให้รัฐนำเงินที่ตนเสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมสรรพากรยังไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขดังกล่าวก็ตาม แต่สิทธิของบุคคลผู้เสียภาษีเงินได้ในการแสดงเจตนาบริจาคเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองย่อมเกิดขึ้นแล้วตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญมุ่งหมายไว้

อย่างไรก็ดี ในระหว่างที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการบริจาคเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จะสามารถนำหลักเกณฑ์และวิธีการซึ่งออกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาใช้บังคับได้หรือไม่ เพียงใด พิจารณาได้ว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มิได้มีบทเฉพาะกาลรองรับบรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ และคำสั่งของอธิบดีกรมสรรพากรไว้ แต่เมื่อหลักการของบทบัญญัติมาตรา ๖๙ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นหลักการเดียวกันกับบทบัญญัติมาตรา ๕๘^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลสามารถแสดงเจตนาที่จะบริจาคเงินภาษีของตนเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของพรรคการเมืองได้ และให้กรมสรรพากรดำเนินการแจ้งข้อมูลให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบและโอนเงินเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนั้น

มาตรา ๒๕ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย นอกจากที่บัญญัติคุ้มครองไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญแล้ว การใดที่มีได้ห้ามหรือจำกัดไว้ในรัฐธรรมนูญหรือในกฎหมายอื่น บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำเช่นนั้นได้และได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ トラบเท่าที่การใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นนั้นไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีมาตรการกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๙ ผู้เสียภาษีเงินได้ซึ่งมิใช่นิติบุคคลมีสิทธิแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปิละหาร้อยบาทได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื้อพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุดตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองจะได้รับการอุดหนุนจากการแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งทั้งหมดส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนภายในเดือนกันยายนของทุกปีเพื่อโอนต่อไปให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุนตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

มาตรา ๕๘ การบริจาคโดยแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี ให้กระทำโดยผู้เสียภาษีแต่ละคนอาจจะบุชื้อพรรคการเมืองที่ประสงค์จะบริจาคภาษีให้ได้หนึ่งพรรคการเมืองปิละหนึ่งร้อยบาท ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดโดยอธิบดีกรมสรรพากร

การแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่งมิให้นำไปหักเป็นค่าลดหย่อนตามมาตรา ๖๑

ให้กรมสรรพากรจัดทำรายชื้อพรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามวรรคหนึ่งพร้อมจำนวนเงินที่ได้จากการแสดงเจตนาบริจาคทั้งหมด ส่งให้นายทะเบียน และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อโอนต่อไปให้พรรคการเมืองที่ได้รับบริจาคตามมาตรานี้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเลือกตั้งและกรมสรรพากรจะได้ตกลงกัน

ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๑๗๖) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ
 บริจาคเงินภาษีให้แก่พรรคการเมืองซึ่งออกตามมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
 ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ ทั้งนี้ สอดคล้องกับเรื่องเสร็จที่ ๑๓๙/๒๕๓๖^๕
 เรื่องเสร็จที่ ๕๖๑/๒๕๓๑^๖ และเรื่องเสร็จที่ ๑๔๖/๒๕๔๕^๗

สำหรับจำนวนเงินภาษีที่ผู้เสียภาษีเงินได้จะสามารถใช้สิทธิบริจาคให้แก่พรรคการเมืองได้
 นั้น เมื่อมาตรา ๖๙^๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติ
 ให้เป็นสิทธิของผู้เสียภาษีเงินได้ที่จะแสดงเจตนาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี
 ให้รัฐนำเงินที่ตนได้เสียภาษีไว้ไปอุดหนุนพรรคการเมืองที่ตนระบุพรรคใดพรรคหนึ่งปีละห้าร้อยบาทได้
 ซึ่งจำนวนเงินภาษีห้าร้อยบาทนี้เป็นจำนวนเงินขั้นสูงที่ผู้เสียภาษีเงินได้สามารถแสดงเจตนาจ่ายเงินภาษี
 ไปอุดหนุนพรรคการเมืองได้ ไม่ใช่จำนวนเงินภาษีที่กฎหมายประสงค์จะบังคับให้ต้องบริจาคให้แก่
 พรรคการเมืองทั้งหมด และแม้ว่าผู้เสียภาษีเงินได้จะมีจำนวนเงินภาษีที่ต้องจ่ายให้แก่รัฐไม่ถึงห้าร้อยบาท
 ก็ตาม ก็มีสิทธิระบุจำนวนเงินที่ตนประสงค์จะอุดหนุนพรรคการเมืองได้ไม่เกินจำนวนเงินภาษีที่ตนต้องจ่าย
 หากกรมสรรพากรกำหนดให้ต้องอุดหนุนพรรคการเมืองจำนวนห้าร้อยบาทถ้วน จะเป็นการรอนสิทธิ
 ของประชาชนผู้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้ไม่ถึงห้าร้อยบาทได้

ในส่วนหน้าที่ของกรมสรรพากร เมื่อมีผู้บริจาคเงินภาษีในปีภาษี ๒๕๖๐ แล้ว
 กรมสรรพากรย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป ซึ่งมาตรา ๖๙ วรรคสอง
 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้กรมสรรพากร
 มีหน้าที่จัดทำรายชื่อบริจาคพรรคการเมืองที่ได้รับการระบุพร้อมจำนวนเงินที่แต่ละพรรคการเมืองได้รับ
 การอุดหนุน ส่งให้นายทะเบียนพรรคการเมือง และโอนเงินดังกล่าวให้กองทุนเพื่อการพัฒนา
 พรรคการเมืองภายในเดือนกันยายนของทุกปีเพื่อโอนต่อไปให้พรรคการเมืองที่ได้รับอุดหนุนต่อไป

ประเด็นที่สอง เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้ว จึงไม่จำเป็นต้อง
 พิจารณาในประเด็นนี้อีก ทั้งนี้ หากกรมสรรพากรเห็นว่า หลักเกณฑ์และวิธีการที่มีอยู่มีข้อขัดข้องประการใด
 ก็ควรเร่งดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
 ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเร็ว

(นายดิศทัต तोตระกิตย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๑

“บันทึก เรื่อง การใช้บังคับประกาศผู้อำนวยการทางหลวงที่ออกตามพระราชบัญญัติทางหลวง
 พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่งพร้อมหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นร ๐๖๐๑/๓๐๕ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๖

“บันทึก เรื่อง ผลบังคับใช้ของประกาศและคำสั่งที่ออกตามความในมาตรา ๕ และมาตรา ๑๓
 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐาน
 ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายหลังจากที่
 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติดังกล่าวโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๑ ส่งพร้อมหนังสือถึง
 สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๑๐๕๔ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๓๑

“บันทึก เรื่อง การใช้อำนาจบังคับกฎกระทรวงการคลังและพระราชกฤษฎีกา ส่งพร้อมหนังสือ
 ที่ น.๑๔๗๓/๒๔๔๔ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๔๔

“โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น